เรื่อง เจ้าพ่อหลักเมือง

The Office Of Academic Resource Information Technology

รายละเอียด

เจ้าพ่อหลักเมือง คือ หลักใจของคนกำแพงเพชร เป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมาหลายชั่วอายุคน ผู้ใดลำบากเดือดร้อนก็จะไปบนบานศาลกล่าว ขอให้เจ้าพ่อช่วยเหลือเหลือคุ้มครอง เจ้าพ่อหลักเมืองก็จักช่วยเหลือคุ้มครองทุกครั้ง จนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วบ้านทั่วเมืองแม้คนต่างจังหวัดก็มาขอความช่วยเหลือจากเจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร แม้ลำบากไกลแสนไกลก็ดั้นด้นกันมาพึ่งบารมีเจ้าพ่อหลักเมือง ซึ่งเป็นเทพคุ้มครองเมืองกำแพงเพชรมาทุกยุคทุกสมัย อันเป็นภูมิปัญญาของคนไทยในสมัยโบราณในการสร้างบ้านแปงเมือง ตามตำนานการสร้างหลักเมืองกำแพงเพชรหรือหลักเมืองของทุกเมือง เล่ากันต่อ ๆ มาว่า ก่อนสร้างหลักเมืองได้ขุดหลุมกลางใจเมือง ป่าวประกาศหาคนชื่อ อิน จัน มั่น คง เมื่อได้แล้วจึงมาไว้ที่ก้นหลุม และฝังเสาหลักเมืองลงทับร่างทั้งสี่ เพื่อให้เป็นผีเฝ้าหลักเมือง เป็นเทพารักษ์ ประจำเมือง เป็นปีศาจคุ้มครองเมือง เป็นประเพณีในการก่อสร้างเมืองทุกเมืองมาโดยตลอด นับว่าทั้งสี่ท่านคือ อิน จัน มั่น และคง เป็นผู้เสียสละชีวิตเพื่อมาพิทักษ์บ้านเมืองของเรา กลายมาเป็นเจ้าพ่อหลักเมืองในที่สุด เชื่อกันว่าเมืองกำแพงเพชรน่าจะสร้างพร้อม ๆ กับเมืองสุโขทัย และมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวงทางทิศใต้ของสุโขทัย สังเกตได้จากแนวกำแพงสามชั้น ซึ่งเรียกว่า ตรีบูร เหมือนสุโขทัย หรือร่วมสมัย

กันกับสุโขทัย

เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสุโขทัย เดิมทำด้วยศิลาแลงรูปกลมยาวประมาณ 2 เมตร ฝังโผล่ขึ้นดินมาประมาณหนึ่งเมตรเศษ มีรูปเศียรเทพารักษ์อยู่บนยอดศิลาแลง เชื่อกันว่าคือเจ้าพ่อหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองน่าจะร้างเหมือนโบราณสถานทั่วไป พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสต้นกำแพงเพชร ทรงบันทึกไว้ว่า ออกจากวัดไปที่หลักเมือง ซึ่งอยู่มุมท้ายวัดอยู่ระหว่างวัดกับวังทรงบันทึก เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2449 ไว้เพียงเท่านี้เอง การบรูณะศาลเจ้าพ่อหลักเมืองครั้งแรกในปี พ.ศ. 2472 หลวงมนตรี (หวาน) เป็นศาลาทรงไทย ในปี พ.ศ 2488 มีผู้ลักลอบตัดเศียรเทพารักษ์ไป หลวงปริวรรตวรวิจิตร ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร ได้ขอให้นายฉกาจ กุลสุ ปั้นเศียรเทพารักษ์ขึ้นใหม่ ด้วยดินจากยอดเขาที่สูงที่สุดของเขาหลวง ดินใจกลางโบสถ์ ดินใจกลางเจดีย์ ทั้งในกำแพงเพชร สุโขทัย ศรีสัชนาลัย พิษณุโลก และตาก มาปั้นเป็นเศียรที่เห็นในปัจจุบัน ในปีพ.ศ 2526 นายเชาววัศน์ สุดลาภา ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นได้บูรณะอาคารใหม่ เฉลิมฉลอง เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2527 ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในทุกวันก่อน ก่อนเวลา 11.00 น จะมีผู้มาแก้บนเป็นจำนวนมาก เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร จึงเป็นที่ยึดเนี่ยวจิตใจของคนกำแพงเพชร ใครเดือดร้อนเป็นทกุข์ก็มาหามาก ราบไหว้ขอพร นับว่าเป็นภูมิปัญญาที่ยิ่งใหญ่ของชาวไทยในการผ่อนคลายความเดือดร้อน และให้จิตใจคลายความวิตกกังวล นับเป็นจิตวิทยาชั้นสูง ที่บรรพบุรุษของเราซ่อนไว้อย่างล้ำค่า น่าภูมิใจในความชาญฉลาดของบรรพบุรุษของเรายิ่งนัก

เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนกำแพงเพชร เป็นที่เคารพรักสักการบูชา มาตลอดหลายร้อยปี เป็นเทพที่คอยดูแลความเป็นอยู่ของชาวกำแพงเพชร คุ้มครองชาวกำแพงเพชรให้ปลอดภัยจากทุกสรรพสิ่งไปชั่วนิจนิรันดร์

คำสำคัญ : เจ้าพ่อหลักเมือง, ศาลหลักเมือง

ที่มา : สันติ อภัยราช. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการอบรมมัคคุเทศก์ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: เทศบาลเมืองกำแพงเพชร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-05

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1351&code_db=610001&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology